

***Raportul Serviciului Fiscal de Stat al activităților
de minimizare a practicii de achitare a salariilor
„în plic” și a muncii „la negru” pentru 12 luni ale
anului 2021***

Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin ordinul comun IFPS nr.393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 05.05.2015, Serviciul Fiscal de Stat (SFS), Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM), Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM)

Raportul general al activităților de minimizare a practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”, realizate de grupurile multidisciplinare pentru anul 2021

Serviciul Fiscal de Stat în vederea verificării respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de prevenire și contracarare a fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, având ca bază Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin ordinul comun IFPS nr.393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 05.05.2015, Serviciul Fiscal de Stat (SFS), Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM), Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) au subsumat obiectivele strategice prevăzute în matricea de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1473 din 30.12.2016 au întreprins un șir de acțiuni conform competențelor.

Acțiunile întreprinse au fost orientate spre prevenirea și instrumentarea, în cooperare cu organele semnatare ale Regulamentului comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, a cazurilor de utilizarea muncii ”la negru”, respectiv prin desfășurarea controalelor ce au vizat identificarea și sancționarea cazurilor de utilizare a muncii (ne)subdeclarată cât și acțiuni de conformare și informare a contribuabililor.

În scopul continuării acțiunilor de conformare voluntară și forțată și informare a cetățenilor privind riscurile fenomenului „salariului în plic” și „muncii la negru” SFS a elaborat Planul de acțiuni de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarată ”Declara Achită Legal Salariul” SFSDALS2021, aprobat prin Ordinul SFS nr.136 din 15.03.2020 care a fost implementat pe parcursul anului 2021.

Scopul planului de acțiuni fiind creșterea gradului de conformare a contribuabililor din domeniile de activitate economică cu risc sporit de utilizare a muncii ”la negru” și/sau a achitării salariilor în plic prin activități de monitorizare, supraveghere și control, sensibilizarea reprezentanților legali și actorilor sociali implicați.

Astfel, pe parcursul a 12 luni ale anului de gestiune de către SFS au fost întreprinse diverse măsuri în scopul:

- descurajării fenomenului utilizării muncii ne/subdeclarată prin constatarea și sancționarea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul muncii;
- majorării nivelului de conformare prin desfășurarea campaniilor de informare și comunicare cu contribuabilii;
- asigurării unui cadru legal legislativ care să contribuie la diminuarea fenomenului muncii la negru și achitarea salariilor în plic, consolidarea metodelor și instrumentelor SFS de detectare a cazurilor de utilizare a muncii ne/subdeclarată;
- consolidării interacțiunii între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne/subdeclarată.

În corespundere cu Planul aprobat, au fost generalizate acțiunile de monitorizare întreprinse față de contribuabilii din domeniile Transport, Construcție, centrelor de intermediere telefonică (Callcentre) pentru perioada A/2020 cu înaintarea listei agenților economici neconformați pentru întreprinderea măsurilor de conformare forțată incluși în Planul de control pentru L/7/2021- 8 contribuabili neconformați (nota nr.26-10/3-05/834 din 31.05.2021). Au fost aplicate măsuri de conformare voluntare (monitorizare repetată, ședințe de conformare comune/individuale) asupra 6 contribuabili din domeniul centrelor de intermediere telefonică (Callcentre), (scrisoarea nr.26-10/3-05/-1613 din 5.10.2021,scrisoarea nr.26-10/3-05/913 din 11.06.2021, nota nr. 26-10/3-07-957 din 11.06.2021).

La demararea campaniei DALSS2021 a fost evidențiat ca obiectiv principal conformarea voluntară a contribuabililor la declararea reală a plăților salariale achitate angajaților cu calcularea și achitarea obligațiilor ce le revin conform prevederilor legale.

Astfel, în scopul descurajării fenomenului utilizării muncii ne(sub)declarată trimestrial au fost selectați și monitorizați contribuabilii înregistrați în calitate de plătitori TVA care declară salarii mai joase decât salariul minim garantat angajaților săi și care declară livrări considerabile fără declararea angajaților.

Pentru anul 2021 au fost dispuse/efectuate 402 de vizite fiscale la agenți economici care au declarat livrări considerabile fără declararea angajaților și 1 257 de contribuabili care au declarat salarii mai joase decât salariul minim garantat pe economie pentru remiterea scrisorilor de sensibilizare (nota conducerii nr.26-10/3-07/553 din 15.04.2021 și

scrisoarea nr.26-10/3-05/623 din 24.04.2021, nota nr.26-10/3-07-1241 din 10.08.2021, nota 26-10/3-07-1391 din 09.09.2021, nota 26-10/3-07-1924 din 22.11.2021, vizite repetate 26 (scrisorile nr.26-10/3-05/1257 din 12.08.2021 și nr.26-10/3-05-2025 din 09.12.2021).

Consolidarea interacțiunii între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne(sub) declarate și anume conlucrarea SFS cu ISM. Pentru anul 2021, urmau a fi efectuate 115 controale conform graficului controalelor, din ele doar 15 controale au fost efectuate de comun acord.

Conlucrarea SFS cu ISM, CNAS, CNAM privind utilizarea informației din Registrul de evidență a zilierilor pentru realizarea acțiunilor de informare a beneficiarilor de lucrări și a persoanelor fizice (zilieri). Pentru perioada 01.01.2021-31.12.2021 de către SFS au fost întreprinse măsuri de conformare voluntară a contribuabililor beneficiari de lucrări ocazionale prin efectuarea vizitelor fiscale și remiterii scrisorilor de conformare în adresa contribuabililor ce utilizează munca zilierilor cu solicitarea beneficiarilor serviciilor prestate de zilieri de a informa persoanele fizice cu privire la normele legale, informarea persoanelor fizice cu privire la normele prevăzute de Legea nr.22 din 23.02.2018 cu înmânarea unei notificări de modelul aprobat, cât și informarea nemijlocită la telefon de către DDF a persoanelor fizice /zilieri despre normele legale, cu suportul după caz a APL. Total pentru perioada nominalizată CNAS a prezentat lunar în adresa SFS lista cu 3 755 persoane care au calitate de zilier și nu au achitat contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii din activitatea cu caracter ocazional (unele persoane fizice se regăsesc în scrisorile anterioare).

Pentru promovarea politicilor de educație juridică și civică a salariaților, informarea și consultarea celor interesați în aplicarea corectă și eficientă a legislației în domeniul relațiilor de muncă, precum și pentru asigurarea transparenței activității, de către SFS au fost realizate acțiuni informative și de sensibilizare, cum ar fi:

- efectuarea vizitelor fiscale la 7 251 agenți economici;

- organizate și desfășurate 18 seminare privind aplicarea legislației;

- organizat un seminar de instruire a funcționarilor fiscali cu genericul Planul DALs SFS 2021 obiectivele și implementarea acțiunilor de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarate pentru anul 2021 (283 funcționari la 27.05.2021).

- la data de 17.12.2021 a avut loc ședința Consiliul de Conformare cu tematica „Conformarea benevolă a contribuabililor” cu participarea contabililor, economiștilor și auditorilor din sectorul bugetar și corporativ (100 contribuabili).

În scopul executării acțiunilor de conformare voluntară a fost aprobată lista contribuabililor cu risc sporit de utilizare a muncii ne/subdeclarate din domeniul import/comerț materiale de construcție 16 contribuabili, fabricarea mobilei -34 agenți economici, industrie extractivă-5 contribuabili.

În rezultatul activităților desfășurate de către Serviciul Fiscal de Stat, pentru anul 2021, au fost stabilite încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală) ca rezultat fiind adoptate **442 de decizii** asupra cazului de încălcare a legislației, inclusiv referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente acestora au fost calculate suplimentar la buget încasări aferente plăților salariale: impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, penalități și amenzi în sumă totală de **31 284 354 lei** din ele achitate **17 173 396 lei**.

Pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare aferente raporturilor de muncă, conform deciziilor adoptate s-a calculat suplimentar pentru plata la buget:

- ✓ impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de **3 805 797 lei**;

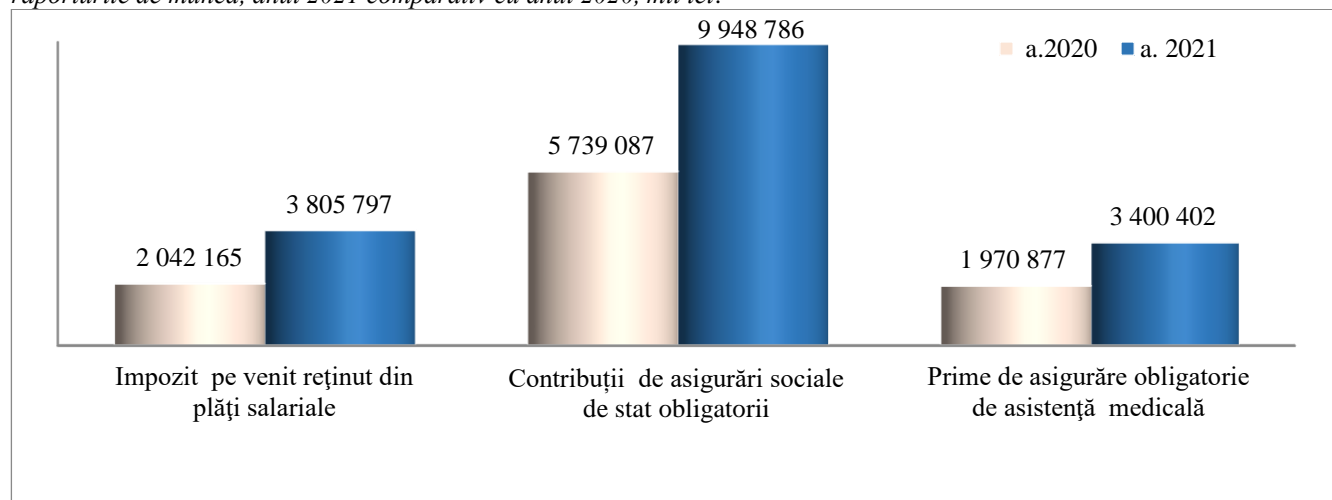
- ✓ contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de **9 948 786 lei**;

- ✓ prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de **3 400 402 lei**,

- ✓ penalități și amenzi aplicate **14 129 369 lei**.

Calculările considerabile sunt datorate în mare parte aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare în cadrul controalelor fiscale efectuate la contribuabili, având ca bază nereflexarea în deplină măsură/integrală, în evidența contabilă, documentele de evidență și în dările de seamă a salariilor real achitate angajaților.

Tabelul nr. 1 – sumele calculate în rezultatul controalelor, cu referire la încălcările prevederilor legislației în vigoare ce vizează raporturile de muncă, anul 2021 comparativ cu anul 2020, mii lei.

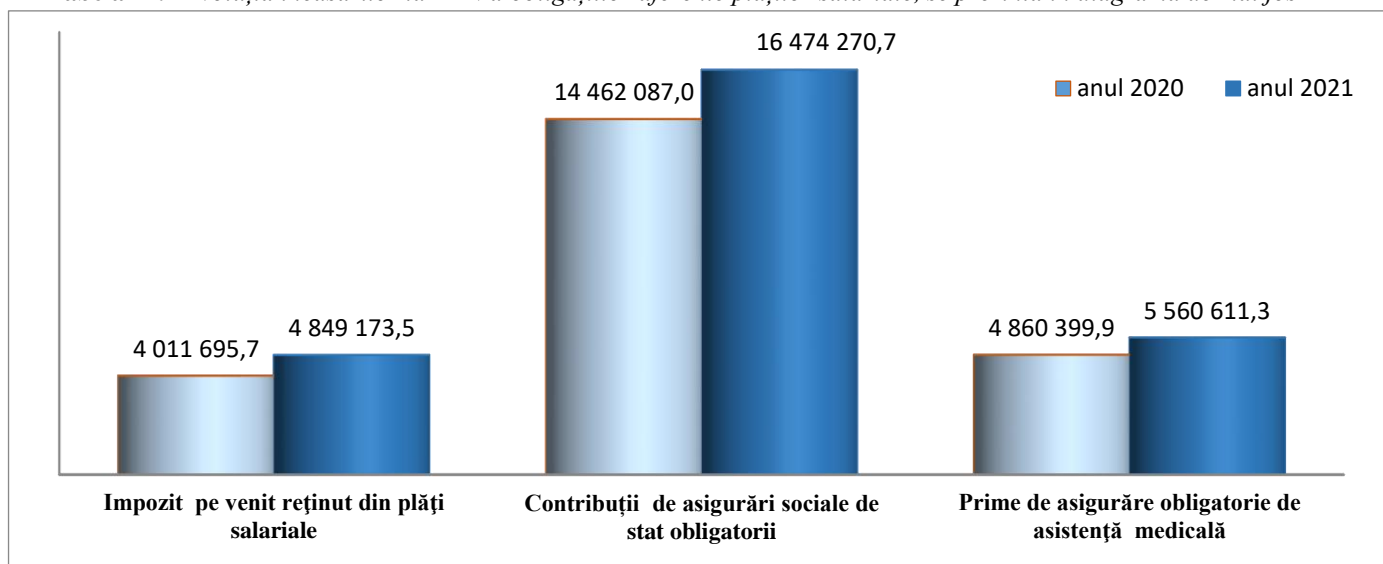
Astfel, pentru 12 luni ale anului 2021 au fost calculate suplimentar la buget impozite salariale (cu excepția penalităților și amenzilor aplicate) în sumă totală de 17 154 985 lei sau cu **7 402 856** lei mai mult comparativ cu perioada similară a anului 2020 inclusiv:

- la compartimentul impozitul pe venit au fost calculate obligații cu 1 763 632 lei mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent care pentru 12 luni ale anului 2021 constituie 3 805 797 lei, comparativ cu 2 042 165 lei pentru 12 luni ale anului;

- suma contribuțiilor de asigurări sociale, calculate suplimentar la buget, aferente plăților salariale pentru 12 luni ale anului 2021 constituie 9 948 786 lei, comparativ cu 5 739 087 lei pentru 12 luni ale anului 2020 sau cu 4 209 699 lei mai mult;

- suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente plăților salariale în rezultatul controalelor fiscale pentru 12 luni 2021 constituie 3 805 797 lei, comparativ cu 2 042 165 lei pentru 12 luni al anului 2020 sau cu 1 429 525 lei mai mult.

Tabela nr.2 Evoluția încasărilor la BPN a obligațiilor aferente plăților salariale, se prezintă în diagrama de mai jos

Astfel:

✓ la bugetul public național administrat de SFS la compartimentul impozitul pe venit din salariu încasările au înregistrat o creștere cu **20,8 %** comparativ cu perioada similară a anului precedent, care constituie 4 849 173,5 mii lei pentru 12 luni 2021, comparativ cu 4 011 695,7 mii lei pentru 12 luni 2020.

✓ la bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii încasările au crescut cu **13,9 %** care constituie cu 16 474 270,7 mii lei pentru 12 luni 2021 comparativ cu 14 462 087,0 mii lei pentru 12 luni 2020;

✓ la bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală încasările au crescut cu **15,8 %** și care constituie 5 560 611.3 mii lei pentru 12 luni 2021 comparativ cu 4 860 399,9 mii lei pentru 12 luni 2020.

Acțiunile aplicate de către SFS pentru perioada anului 2021 sunt eficiente și urmează a fi realizate în continuare.

Totodată, reieșind din impactul negativ al situației pandemice la nivel mondial asupra mediului de afaceri, considerăm că în perioada următoare accentul urmează a fi plasat pe consolidarea interacțiunilor între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne(sub) declarate și anume conlucrarea SFS cu ISM, CNAS, CNAM.

Prin urmare, pe lângă măsurile de asigurare a schimbului de informații la nivel interinstituțional și îmbunătățirea mecanismului de funcționare a echipelor multidisciplinare urmează de sporit eficientizarea controalelor comune în vederea majorării probabilității de depistare a cazurilor de utilizare a practicilor informale.